

NGÂLATA

Yútoe Poûlu páhoe xapa kutípoti Jesus íhae Ngalásea

Yanekôyoke ike pihópine ne Vúnae vanúkeke, enepohikoneko kutípoti Jesus, aínovo jûdeu. Aínovomaka xâne sirkunsidá koêti kuteâti páhoenoa Itukó'oviti ne Âbraum yanekôyoke, enepone koati túri ne jûdeuhiko. (Yíhaikamaka ne yutoéti hunókokuke ra Novo Testamento kouhápu'ikoati koêku ne **Sirkunsidá koêti** kixonéti.) Koeku xu'íkeneyea ike pihópine Jesus ya vanúkeke, pihóne itóhineyea ne inámati ihíkauvoti xapákuke xâne ákoti itukapu jûdeu, ákotimaka sirkunsidá akôe.

Enepora yútoe Poûlu yâye, hane yóno xapa xâne hokoti Jesus ákoti itukapu jûdeu ya poké'e iháxoneti Ngalásea. Yoko Poûlu itukóvo ne inúxoti koyuhó'inootihiko ne inámati ihíkauvoti omínovike Jesus.

Ipuhíkopeane Ngalásea ne Poûlu ukopónoti po'íke pitivókhiko, ápe jûdeuhiko ákoti akutípo yuho Poûlu pihôti Ngaláseake, koyuhópoinoati neko kutípotihiko Jesus ákoyea takápapu ne ïhikaxeia Poûlu. Koyúhoinoamaka kónokea hókeahiko ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse, koane kónokeamaka sirkunsidá kó'iyehahiko motovâti sasá'ipea nonékuke Itukó'oviti.

Yupíhovo ínixeia Poûlu ákoyea aúnatí ne kixoku ïhikaxeia nekôyohiko, vo'oku koeku símea Jesus Kristu yara kúveu mêmum ivókinovo xâne koane koíteova ya pahúnevo, ákone apásika sirkunsidá kó'iyea ne xâne. Poéhane itina Jesus ovokóvoti kuruhúke motovâ kasásâ'ikopea. Énomone yutóxinoa Poûlu ra koyuhópeti, motovâti éxeahiko ne hokópotine Jesus ya Ngalásea ákoyea po'li nôkone, ákoti itukapu kúveovo Jesus. Éxokoahikomaka ákoyea itukapu vo'oku hókeahiko ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse ovo'ó kó'inoa Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, itea koati vo'oku kutípea Jesus.

Ina itukínoa Poûlu ïhokoake ne koekúti. Hane ïhokoa koêku ne pi'âti xe'ëxa Âbraum mekúke, enepone Izimâe yoko Izáki. Enepone pi'âti xe'ëxa, kixo'êkoti pi'âti kixovókuti ákoti akutíkoko. Enepone Izimâe, xé'a Âbraum xoko ákau yêno, kixo'êkinoviti itone xâne itúkeia xunákoke. Énomone kuteâti ne jûdeuhiko ihíkaxoti itúkeovo vo'oku sirkunsidá kó'iyea ne xâne ponópinovo nonékuke Itukó'oviti. Kene Izáki, po'i xé'a Âbraum, enepone koyúhoinoake Itukó'oviti ápeyeamo xoko koati yeno Âbraum, upánini ákoyea omótova koxé'exayea nê'e, kixo'êkoti kúveovo uti Itukó'oviti. Énomone kuteâti ne xâne kuvóvoti Jesus koane itukeinovi kuruhúke motovâti ponópeovo nonékuke Itukó'oviti.

Kaná'uti sirkunsidá kó'iyea ne Âbraum kuteâti páhoenoa Itukó'oviti itúkea yanekôyoke, itea usóne kúveovo Itukó'oviti inúxotike. Koati kúveovo Itukó'oviti inuxô. Énomone itukóvo koati nokonéti, kene haína ne sirkunsidá kó'iyea xâne kuteâti shikaxe po'ínuhiko júdeu.

Tûri ne yútoe Poûlu yuhoíkoti íhae Ngalásea

1 ¹ Yundóxinopinoe, undi Poûlu. Undi ápostulu, pahoéti xapa xâne koyúhoyea emo'u Itukó'oviti. Haina xâne pahukónu. Hainámaka xoko xâne ukínonu xunakótí indúkeovo pahoéti, itea undi páhoe Jesus Kristu yoko Itukó'oviti, Há'a úti, enepone koexépukopotí Jesus ukópea xapa ivokóvoti. ² Uhá koeti mbo'ínu xoko Jesus, nza'íneheixone yâye, yúhoikopimaka, itínoe ho'uxínovoti ituke Itukó'oviti ya Ngalásea.

³ Itúkapu hána'itike seánakopi Itukó'oviti, Ha'a úti, yoko Vúnae Jesus Kristu yóvoheixonoe, koánemaka úhepetike isoneúti ukeâti xokóyoke.

⁴ Koati kuri'ókopovoti Itukó'oviti ne Jesus yaneko ivokínovovi, enepo porexópo ésa'i pahúnevo úti, motovâti koíteovovi ya xunákoce váhere kixovókuti yara kúveu mêmum, kuteâti ahá'inoa Itukó'oviti, Ha'a úti. ⁵ Iháyu'ikakanaiakopo Itukó'oviti uhá koeti káxe ákoti hunókoku. Énomoneoxo ákoeneye.

Poéhaxo ne inámati ihíkauvoti koyúhoti koeku Jesus, ako po'ínu

⁶ Yupíhova iyúmbaxeovo kêku itínoe íhae Ngalásea. Ako yoríkonoe itévoki héki Itukó'oviti, enepone noivókoxopoti ya seánakovike Kristu, hekópoti ihíkauvoti itúkohiu xâne, enepone mahi pol'i inámati ihíkauvoti íhae xoko Itukó'oviti.

⁷ Yoko haina inámati ihíkauvoti íhae xoko Itukó'oviti nê'e. Kó'inokeneye ne yûnzo, koáhati apêti xâne ákoti kayunúkapinoe shikaxeopi, kahá'atimaka kópoe'akea ne inámati ihíkauvoti omínovike Kristu. ⁸ Itea yusíkotini itúkeovo undi yoko nza'ínehiko, áko'o itúkeovo koati ánju, enepone ovoxe Itukó'oviti ukeâti vanúke, koyuhó'inopinoe mahi inámati ihíkauvoti íhae xoko Itukó'oviti, itea hákoti itukóva kuteâti neko víhikaxopike yanekôyo, itúkapu ipíhoponone Itukó'oviti ipihóponovokutike nê'e ákoti hunókoku. ⁹ Kuteâti yunzómeku, ngáyukopinopeanenoemaka: Koéktuti koyuhó'inopiti ihíkauvoti mahi omínovike Kristu, ákoti itukápa neko víhikaxopikenoe yanekôyo, itúkapu ipíhoponone Itukó'oviti ipihóponovokutike nê'e ákoti hunókoku. ¹⁰ Kutí'inopinoe koati íníxone xanéhiko unátiyea ombósi'ixo indúkea? áko'o íníxone Itukó'oviti unátiyea ne indúko. Ikítixanutinoe indúkoti isóneunonu xâne motovâti úhepeyea isóneunonu? Ako kalíhuina! Eneponi angoéneye, ákoni indúkapu kaná'uti ovoxe Kristu.

Koeku Poûlu inâ noivókoxokono koyúhoyea koeku Jesus

¹¹ Itínoe mbo'ínu xoko Vúnae, koati enjókopeatinoe ákoyea úkea isóneuke xâne ra inámati ihíkauvoti omínovike Jesus, enepone ngoyúhone xapa xâne. ¹² Vo'oku haina xâne kauhápu'ikinonoa. Hainámaka xâne ihíkaxonoa, itea Jesus Kristu kauhápu'ikinonoa.

¹³ Yoko yeyékoxoanenoe ngixoku indúkeovo yanekôyo nzokoá'iko ne hó'e iyénonjapa jûdeu. Koati ingoitoponoati kotíveti ne kutípotihiko Jesus ho'uxínovoti ítuke Itukó'oviti, ngaha'âti ung'é'exeahiko. ¹⁴ Xapákuke iyénonjapa jûdeu, koati ûndi yupihóvo koúkoponeovo ya hó'ike ûti. Xapákuke kuteâti yé'akeneye njoénaena hokoâtimaka, ûndi yupihóvoxo yuíxeovo hókea kixoku itúkeovo ne voxíunoekene, uti jûdeu.

¹⁵ Yoko tumúneke ámbyeaya yara kúveu mêmum, noívokoxonune Itukó'oviti nzókea ya seánakonuke, koane iháxikonu indúkea ítukexeonuke.

¹⁶ Simovóne kaxénaxeake Itukó'oviti koútata'ixinonu Xe'êxa, iháxíkonuti ngoyúhoya koêku ne Xe'êxa xapa xâne ákoti itukapu jûdeu, ako ápahuina xâne émbemone nóngone indúkea. ¹⁷ Muhfkova neko ápostuluhiko inúxotí ya undíke, páhoehiko Jesus koyúhoya emó'u xapa xâne yanekôyoke, ákomaka naínjapanahiko ya Njeruzálem. Itea hara yónom Árabea yoko poké'e xe'ôkuke, ina aungópovomaka ya Ndamásku. ¹⁸ Mopó'a xoénae ikénépo, ina mbího ya Njeruzálem noinjóponoti Péturu. Pí'a kúveu lúmingu óngoa xokóyoke. ¹⁹ Ako po'i ndokópone xapákuke neko inúxotihiko páhoe Jesus koyúhoya emó'u ákoti itukapu Teâku, enepone koati ati Vínae Jesus.

²⁰ Enepora yúndoénopinoe, iháke Itukó'oviti ngoyúhoya itúkeovo koati kaná'uti ákoyea nzemékekexinapinoe.

²¹ Ikénépoke, ina mbího ya Sírea yoko Silísea koane poké'ehiko xérerekuke. ²² Yoko avo éxanuhiko neko kutípoti Kristu ho'uxínovoti ítuke Itukó'oviti ya Njúdeya. Koati âvoti naixánuhiko yanekôyo. ²³ Itea hara koe eyékouhiko vo'ónguke: “Enepone ikoítopenoviti kotíveti yanekôyo, kó'oyene itúkopovone koyuhoâti ra kaná'uti kixovókuti kutípone ûti, mani âha uké'exea yanekôyo” koe eyékouhiko vo'óngu.

²⁴ Epó'oxo iháyu'ikohiko Itukó'oviti vo'oku ngoépokune.

Éxokoa Poûlu ítuke ne po'ínuhiko inúxoti ko'ítuketi ítuke Jesus

2 ¹Katoze koe xoénae ikéne, ina aungópovomaka ya Njeruzálem. ²Mbaranâbe njáne yoko Títu. ³Mbihínoke vo'oku koúhapu'ikinonu Itukó'oviti yusíkea mbíhea. Nzimoné'eya, énjokoa ne po'ínuhiko ûti hokoti Jesus koêku ra yûnzo xapákuke xâne ákoti itukapu jûdeu. Énomone ne inámati ihíkauvoti koyúhoti koeku Jesus. Yâkoxonoye vainóvone, ûndi yóko'o ne inixóneti itúkeovo payásotihiko ya ítukeke Itukó'oviti, énjokoa koêku ne índuke, mbuvâti kutí kó'yea ituketihí koêti ne índukeiko kó'oyene koánemaka ne únzeu yanekôyo, eneponi opoé'ainoahiko isóneu ne índuke. ³Kene ne Títu, njánena, po'inu ûti xoko Jesus, haina xâne sirkunsidá koêti. Koáhati ngerêku nê'e. Yoko enepohikone inuxínoti ituketi imokóvokutike ya Njeruzálem xoko yónongu, aínovoo sirkunsidá koêti, itea ako ápahuina xâne xapákuke inixoâti kónokea sirkunsidá kó'yeamaka ne Títu. ⁴Epó'oxo ákoni koyuhoâti kónokea sirkunsidá kó'yea, eneponi hákotihiko neko jûdeu urukuhí koêti xapákuke ûti, itûkoheovoti po'inu ûti xoko Jesus. Poéhane kahá'ayea ivóko'okoponea

unako koeku ûti koeku kutípea ûti Jesus, koêkumaka víteova tiú'iko ne kixovókuti ya kúxoti hó'e ûti. Yane mani kahá'atihiko káyukopeovi yane tiú'iti kóyeku ûti xoko inúxoti hó'e ûti. ⁵ Itea ako kalíhuina vitúkea ahá'inovi nekôyohiko, mará'inamo hako'one iyusé'inopinoe ne koati kaná'uti kixovókuti nôkone kitípi yane inámati ihíkauvoti koyúhoti koeku Jesus.

⁶ Kene xapákuke neko inixóneti itúkeovo payásotihiko ítukeke Itukó'oviti ya Njeruzálem, ako ápahuina inixoáti ápeyea óvaku ne ngixoku ngoyúhoyea emo'u Itukó'oviti xapa xâne. Yoko "inixóneti itúkeovo payásotihiko" ngó'linameku, vo'oku yusíkoti itúkeovoxo teyonéti nekôyohiko, itea ya njokóyoke ako xâne payásoti nonékuke Itukó'oviti, vo'oku ako naívakaxa xâne nê'e, kutíkokone uhá koeti nonékuke. ⁷ Enepohikonekôyo, ya koêkuni ínxiea ápeyea óvaku ne ngíxoku ngoyúhoyea emo'u Itukó'oviti, exó kíxoanehiko indúkeovo koati páhoe Itukó'oviti xapákuke ne xâne ákoti itukapu jûdeu ngoyúhoyea ne inámati ihíkauvoti koyúhoti koeku Jesus, kuteátimaka koeku itúkeovo páhoe Itukó'oviti ne Pêtu xapákuke jûdeuhiko koyúhoyea emó'u. ⁸ Kuteáti itúkeovo páhoe Itukó'oviti ne Pêtu koyúhoyea emó'u xapa jûdeu, ngoánemaka xapa xâne ákoti itukapu jûdeu. ⁹ Yane exó kíxoanehiko indúkeovo koáti noívokoe Itukó'oviti ko'ítukeyea ítuke. Enepone Teâku, Pêtu yoko Xuâum, enepone ipíhoneki itúkeovo koati payásotihiko inuxínoti ítuke Itukó'oviti xapákuke, namúkohiko vó'um, koane vo'u Mbaranâbe, exókovitihiko vitúkeovo ha'ine ya ítukeke Itukó'oviti, koane ímixeahikomaka pôneovo itúkeovomo ûndi yoko Mbaranâbe ko'ítuke xapákuke ne ákoti itukapu jûdeu, koeku itúkeovo énomonehiko ko'ítuke xapákuke ne jûdeu. ¹⁰ Poéhane ixíko'okeovihiko ákoyea inátapa vokóvo huvó'oxea ûti ne xâne ákoti apeínoati. Yoko kóyekune indúkeua njunáko ngíxeaneyeye.

Sayá'ikoa Poâlu ne Pêtu ya Antioquía

¹¹ Po'íke káxe pîho ne Pêtu ya Antioquía. Simoné'eya, nzayá'ikoa vo'oku koati motokeáti kíxeokononeye. ¹² Tumúneke símea jûdeuhiko páhoe Teâku, ínikoahiko Pêtu ne po'ínuhiko ûti xoko Jesus ákoti itukapu jûdeu. Itea simonéhiko neko páhoe Teâku, kurí kíxoane Pêtu ínikeahiko, koane ahíkuxopeova, pikoti poé'ainoa isóneu jûdeuhiko simôti, vo'oku ínikeahiko xâne ákoti itukapu jûdeu. ¹³ Kúteanemaka ne po'ínuhiko jûdeu hokoti Jesus, ha'ine Pêtu, kutipásí koe Pêtu kuríkea ínikeahiko. Muhíkova Mbaranâbe, muyá'lí isóneu koane hókea kixoku itúkeovo ne po'ínuhiko. ¹⁴ Itea íninja ákoyea itúka kuteáti ne páhoenovi kaná'uti kixovókuti yane inámati íhkaxovike Jesus. Énomone ngixínoa ne Pêtu ya nonékuke uhá koéti: "Iti jûdeu, itea hainá'iko ne kúxoti kixovókuti hó'e voxúnoekene héko. Enepone itfkivo, koeku ákoyeane itfka ne kúxoti hókone voxúnoekene, koati kuteátinemaka kixoku itúkeovo ne xanéhiko ákoti itukapu jûdeu. Ná'ikopo koeti itíkinoiko kúxoti kixovókuti ûti, uti jûdeu? Énomone ne kurí kíxi íniki ákoti itukapu jûdeu. Koeku kó'iyeaneyeye ne itfkivo, koati ihíkexoati ne ákoti itukapu jûdeu kónokeako itúkeua kuteáti ne itfkovoke ngíxoane."

Aínovo pahukóvoti, jûdeuhiko koánemaka ne po'ínuhiko xâne

¹⁵ Kaná'uti vitúkeovo jûdeu hokoti Itukó'oviti ukeátinekene, kene haina uti kuteâti ne xâne ákoti itukapu jûdeu pahukóvotihiko, pó'itihiko hó'e. ¹⁶ Itea kóyeane véxea ákoyea itúkapu vo'oku hókea xâne ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse ponópinovo nonékuke Itukó'oviti, itea koati vo'oku kutípea Kristu Jesus. Koánemaka ûti, kutípoa ûti ne Kristu Jesus motovâti ponópeovo uti nonékuke Itukó'oviti koeku kúveovo uti Kristu, kene haina vo'oku vitúkea páhoenovi Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse. Vo'oku ako ápahuina xâne ponopóvoti nonékuke Itukó'oviti vo'oku itúkea páhoenoa yútoe Muîse. ¹⁷ Itea koeku kutípea uti Kristu, uti jûdeu, voposfkoti ponóvoko ûti nonékuke Itukó'oviti vo'óku, yane iyúseo vitúkeovomaka xâne pahukóvoti. Koeku kól'yeane, ínani áva koëti: "Hainá'likopomea vo'oku Kristu vitúkinovo pahukóvoti kuteâti koêku ne po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu?" ínani akôe. Ako kalíhuina. ¹⁸ Itea eneponi aungápa ínzikaxopeamaka ne kúxoti kixovókuti ngûrene, hainápo, mani énomone kutí'inoke mbahukóvoti. ¹⁹ Hane ngoéneye nonékuke ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse, kuteâti koeku ivokóvoti ákotine kúxone. Énomone ngoéneye nonékuke vo'oku ákoyeane ngúxa ponópeonu. Ngó'lokeneye nonékuke, motovâti itúkeovo inámati íhikaxeovike Itukó'oviti ámbepino. Yaneko kuruhúxokono ne Kristu, kutí koémaka xané ngixoâti kuruhúxeokono. ²⁰ Kó'oyene ákoneikopo itúkapu ûndi exópo koêku itea Kristu, enepone ovo'ó koepónuti, exópone ngoêku. Epó'oxo enepora ngóyeku itukovo káxe, koati nguvóvoti Xe'exa Itukó'oviti, enepone ákoti omotóvonu okóvo, enepone kuri'lókovotimaka Itukó'oviti yaneko ivokínovonu. ²¹ Yoko eneponi omotóva ponópeovo ne xâne nonékuke Itukó'oviti vo'oku itúkea ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse, yane ákoní itóponone ivókeovo ne Kristu. Itea haina énomone koéneye inzóneunoa, ínapo indukápu xâne ákoti itúkoake ne hâna'iti seánakovi Itukó'oviti xoko Xe'éxa.

Kotívea isóneuke Poûlu kixóvoku ne íhae Ngalásea

3 ¹ Itínoe íhae Ngalásea, kutí kénroe xâne ákoti isóneu. Kutí kôe hekexókonotinoe, kutí'inoke itevöhikitinoe ne koati kaná'uti hó'e ûti. Vo'oku yanekôyo, koati keurápu'ikinokonoati koêku ne Jesus Kristu yaneko ivokóvo ya kuruhúke. Kutí koe koati neixoâti ya yukéku. ² Enepo inâ nemukoânoe ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, poréxinopeake Itukó'oviti vo'oku kékuna'ixivo itíki páhoenovi Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse vitúkea? Ako kalíhuina kól'yeane. Koati iyúseoti itúkeovo vo'oku kívivo Jesus enepo koyuhívone xepákuke. ³ Imáko itíkinovonoe ákoti isóneu! Inâ kitípo Vínae, koati Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti íhinovonoe motovâti penópivo nonékuke Itukó'oviti, haîna? Kene kól'oyene, ainovó koe xináko íhipinovone, pe'okoâti itúkeovo vo'oku héki ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse penópinovomo nonékuke Itukó'oviti! ⁴ Yusíkoikopo itúkeovo vekohí

keâti ne uhá koeti víkokunoe ikéneke Vínae? Ako yusíka! ⁵Enepone Itukó'oviti pahukínopeati ne Sasá'iti Omíxone ovo'ó kó'iyeopi, enepone itúkotimaka iyupánevoti xepákukenoe, kixínoakeneye vo'oku kékuna'ixivo itíki páhoenovi Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse? Ako kalíhuina! Koati iyúseoti itúkeovo vo'oku kívivo Jesus enepo koyuhívone xepákukenoe.

⁶Noixó ixe koeku Âbraum mekúke. Koati kuvóvoti Itukó'oviti nê'e. Énomone íníxinoa Itukó'oviti itúkeovo ponóvoti nonékuke. ⁷Konokoâtikopo yéxinoe itúkeovo xâne kuvóvoti Itukó'oviti itukóvoxo koati kaná'uti amósenopono Âbraum. ⁸Yoko yutóxovo ya emó'uke Itukó'oviti ênoti xoénae tumúneke ápepe, itúkeovomo ya kúveovo Kristu ponópeovomo xâne ákoti itukapu jûdeu. Yane tumúneke ápepe ra koekúti, exokokonoa Âbraum koêku ra inámati ihíkauvoti koyúhoti kónokea kúveova xâne ne Jesus. Yoko énomone yaneko kixôa Itukó'oviti ne Âbraum: “Ve'óuke, únativo koêku ne uhá koeti xâne yara kúveu mêmum” kíxoane. ⁹Énomone kutí'no apéti unako koeku xâne ikéneke Kristu koeku kúveova, kuteâtimaka koeku kúveovo Itukó'oviti neko Âbraum mekúke.

¹⁰Itea uhá koeti xâne po'okoâti ponópeovomo nonékuke Itukó'oviti vo'oku itúkea páhoenovi yútoe Muíse vitúkea, poéhane ipihoponeokonomo motóvo kúxea. Vo'oku enepo hákoti itukôa uhá koêti neko yutoéti, haramo kôe kuteâti koêku ne yutoéti ya emó'uke Itukó'oviti xoko kó'iyeaku: “Uhá koeti xâne ákoti heú ixâ itúkea ne páhoenovi Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, yonópotimo ipihóponovokutike” kôe. ¹¹Iyúseoneikopo ákoyea ápahuina xâne ponopóvoti nonékuke Itukó'oviti vo'oku ítea heú kínea itúkea ne páhoenovi Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, vo'oku hara koémaka emó'u Itukó'oviti: “Enepone xâne ponóvoti nonékuke Itukó'oviti, enepone kuvovâti, itopónoatimo ne inámati apéyeati ákotinemo hunókoku xoko Itukó'oviti” koémaka. ¹²Enepone Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, haina kúveovo uti Itukó'oviti épemo, itea vitúkea páhoenovi konokóvoya, kuteâtimaka kó'iyea emó'uke Itukó'oviti xoko kó'iyeaku: “Enepone itukoâti uhá koêti ne páhoenovi Ponóvoti Kixovókuti vitúkea, apeínoatimo ne inámati apéyeati ákotinemo hunókoku” kôe.

¹³Koati Kristu koitóvovi yane mani vipihoponeokono vo'oku ákoyea víta vitúkea ne páhoenovi Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse. Koítovovi Kristu yaneko ahe'ókopovi, enepo itukópovo ipihópononeti ya kuruhúke, kuteâti koêku ne yutoéti ya emó'uke Itukó'oviti, enepone koêti: “Ipihópononeti ne uhá koeti xâne ixupáxoneti kuruhúke” kôe. ¹⁴Kó'inokeneye, motovâti itúkeovo vo'oku Jesus Kristu itóponea unako koêku ne xâne ákoti itukapu jûdeu, kuteâti neko unako koeku Âbraum enepo ponopâ Itukó'oviti mekúke. Énomonemaka kutí'noke motovâti namúkea úti ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, uti kuvóvoti Kristu, kuteâtimaka koyúhoyea Itukó'oviti yanekôyoke pahúkeamo.

Yútoe Muíse yoko yuhó'inoa Itukó'oviti ne Âbraum

¹⁵Itínoe mbo'ínu xoko Vínae, anéye ínzixoake ra koekúti. Énomone ne kóyeku úti, uti xâne yara kúveu mêmum, enepo vitûko koati emó'úti. Enepo

yutoxóvone koyuhópetike ne koati emo'úti, koane vipfhone viháya, yane ákone oxéne vaúkopea ne yuho úti. Ákone yusíka vípokea, áko'o vípihea po'i yuho utíya.¹⁶ Kíteane koeku yuho Itukó'oviti mekúke, enepone koati úsotine yûho ákoti kayukápapu. Énomone neko yuhó'ino Âbraum koane ámoriponomo. Yoko amósenopono Âbraum ako ákoe, ínapo itukapu kixoti opoíkovoti xâne. Itea ámoriponomo Âbraum kól'inoke, vo'oku koati pôhuti xâne ya xapákuke amósenopono kíxo. Yoko énomone ne Kristu.¹⁷ Hara ngahá'a ngaúhapu'ikinopinoe: Koeku ápeyea yuhó'inoa Itukó'oviti neko Âbraum, koati úsotine yuhôti mekúke, ako yusíka itúkeovo Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse ipokôa, vo'oku inuxóne neko yuhó'inoa Itukó'oviti ne Âbraum. Kene ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, koaturu sentu tirinta koe xoénae ikénepo, ina apê. Iyúseaneikopo ákoyea oxéne nekôyo uké'exopea xunáko neko inúxoti yuho Itukó'oviti xoko Âbraum.¹⁸ Enepone únati koépokumo úti, kixínovike Itukó'oviti ikó'iparaxeovimo, eneponi itukapu vo'oku vitúkea ne páhoenovi Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse namúkinoa úti, yane ákoni itukapu vo'oku kaná'uko yuho Itukó'oviti koúsokeovomo. Itea enepo inâ koyuhó'ino Âbraum ne Itukó'oviti poréxeamo, ákotimaka ésa'ixeake, koati iyúseoti koúsokeovomo vo'oku kaná'uko ne yuho Itukó'oviti.

¹⁹ Ínani áva koéti: “Ná'ikopo koeti poréxinovea Itukó'oviti ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse?” Poréxinoveake Itukó'oviti motovâti ákoyea vituka vâhere, koeku kúxeokono símea neko ámoripono Âbraum. Énomone neko kixínoake Itukó'oviti enepo itukínoa neko koati yuhôti ákoti aukápapu ikéne.

Yoko inâ porexôa Itukó'oviti neko Ponóvoti Kixovókuti, hane évekinhoa xoko ovóxehiko íhae vanúke, enepone ánjuhiko. Ina apémaka xâne, enepone Muíse koyuhópinoati ne xanéhiko.

²⁰ Yane iyúseo ákoyea ponó ákoe xoko Muíse neko Ponóvoti Kixovókuti yuho Itukó'oviti, koeku ápeyea évekoaku Itukó'oviti mekúke. Kene neko yuhó'ino Âbraum, ponó kôe xokóyoke, vo'oku koati pohúxinovati Itukó'oviti inâ koyuhó'ino Âbraum.

Ápeinoke ne yútoe Muíse

²¹ “Enepone yuho Itukó'oviti koati yuhôti ákoti aukápapu ikéne, koyúhoti kíxoakumo Itukó'oviti ne xâne kuvovâti, hainá'ikopo okopâti Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse?” koémea iséneu. Ako kalíhuina. Vo'oku eneponi áva ponóvoti kixovókoti apêti xunáko poréxeovi inámapoti apéyeati ákotinemo hunókoku xoko Itukó'oviti, yane mani ponopóvoti úti nonékuke Itukó'oviti vo'ókuke.²² Itea koyúhoa emo'u Itukó'oviti itúkeovo pahukóvoti ne uhá koeti úti, uti xâne. Yane motóvaikopo itúkeovo ya kúveovo uti Jesus koúsokeovo neko koati yuhôti ákoti aukápapu ikéne, yuho Itukó'oviti mekúke kíxoakumo ne xâne kuvovâti.

²³ Yaneko avó'o síma Jesus Kristu, koánemaka kaxena kúveova xanéhiko, koati Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse exô koeku úti, uti xâne yara poké'e.

Kuteâti koeku xâne kókohiyana kixoíxoneti motovâti ákoyea píhahea, énomonemaka koéneye ûti opékuke xunako Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse, kuxoâti ûti ne símope Jesus koane kaxena kúveova ûti, enepone konókoti koútatal'ixeovomo. ²⁴ Enepone koeku ûti nonékuke ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse, kutí koe koeku kalivôno namú kixoíxeokonoti vó'u apê hirikoâti. Énomonemaka kixó'ovineye ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse tukú koeti símope Kristu. Kutí koe iyonó'oviti xoko Kristu nê'e, motovâti ponópeovo ûti nonékuke Vínae vo'oku kúveova ûti. ²⁵ Itea kó'oyene koeku úrukeovo kaxena kúveovo uti Jesus, ákone itúkapu ne omo'óvitimeku víhuinovoiko, enepone Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse.

²⁶ Kene itíponenoe koati xe'êxapo Itukó'oviti, uhá ketínoe koeku kfívivo Kristu Jesus. ²⁷ Vo'oku uhá koeti kasásal'iupo Kristu xepákuke, enepohikone ahiúti ya iháke, íiyuse kóye ne kixóvoku Kristu xokóyoke yane inámapoti kixoku itúkeovo. ²⁸ Énomone ákoino poé'aku jûdeu nonékuke Itukó'oviti ya po'ínuhiko xâne ákoti itukápa. Kúteanemaka koeku akaúti yoko ákoti itukápa, koánemaka hóyeno yoko sêno nonékuke Itukó'oviti, vo'oku péhapoanenoe ya xoko Kristu Jesus. ²⁹ Koeku itíkivonoe xanena Kristu, itínoemaka amósenopono Âbraum, koane itínoemaka kíxo ne Itukó'oviti yaneko koyuhó'ino Âbraum mekúke ápeyeamo unako koêku ne amósenoponomo.

4 ¹ Enepora yunzó'inopinoe, hane koéneye xâne apêti íkuinoakemo há'a. Koêkuiko itúkeovo kalivôno ne xâne, yusíkoti hoénaxeokonone namúkopeamo neko íkuinoakemo há'a, itea koêkuiko âvoyea namúkapa, ako poé'aku ya ahinoêti ² vo'oku ápeyea exeâti koêku koane ápemaka koyoníoati ne námoepomo tukú koeti simâpu kaxénaxeake há'a namúkopeakumo. ³ Énomonemaka koéneye ûti yanekôyoke, uti xâne yara kíveu mêmum, vovóheixoiko opékuke xunako kúxoti kixovókuti hó'e ûti. ⁴ Itea simovóne kaxénaxeake Itukó'oviti, yane pahúkoa neko Xe'êxa yara kíveu mêmum ipúhikea xoko sêno kuteâti uhá koeti xâne. Yaneko ipuhíkone yara kíveu mêmum, hane exeâliko koêku ne xanéhiko Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse. ⁵ Simínoke ne Xe'êxa Itukó'oviti yara kíveu mêmum motovâti koíteova ne xanéhiko hokoâti ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse, koane poréxea itúkeovohiko koati kaná'uti xe'êxapo Itukó'oviti.

⁶ Kene kó'oyene koeku itíkivonoe xe'êxapone Itukó'oviti, pahúkoa Itukó'oviti ne Sasá'iti Omíxone Xe'êxa ovo'ló kó'iyepinoe. Énomone kutí'ino "Pai, iti Nzál'a" kixeâti ne Itukó'oviti. ⁷ Hainá'ikonoe iti kuteâti ahinoêti kó'oyene, itea itíponenoe koati xe'êxapone Itukó'oviti. Epó'oxo koeku itíkivo koati xe'êxapo, ítikenemaka ne uhá koeti únatinoe koekúti aha Itukó'oviti poréxea ne xe'êxapone.

Yónoa isóneu Poâlu ne íhae Ngalásea

⁸ Yaneko avô'o yexâ ne Itukó'oviti, koati itínoe kuvóvoti ho'eti ákoti itukapu koati kaná'uti Itukó'oviti, kutí kixeâti Itukó'oviti. ⁹ Itea kó'oyene, koeku yéxinenoe

Itukó'oviti, áko'o koeku poréxeopineno Itukó'oviti yéxi mani koeti yûnzo, ná'ikopo koeti kehá'aino yaúkopivo xoko kúxotihiko kixovókuti ákoti xunáko, enepone hó'e xâne nóvo ákotimaka itópoinovike? Ná'ikopo koeti kehá'aino yaúkopivo yóvi opékuke xunako kixovókuti kuteâti? ¹⁰ Yupíhovo yíxivo koekútihiko kuteâti káxehiko mahi sasá'iti, koane kohê, xoénae yoko po'ínuhiko káxe haxaéti. ¹¹ Koati ngohiyánapitinoe. Koímaiti kutí kó'iyea ákotine itópoinopike ne uhá koeti índuke xepákuke. ¹² Itínoe mbo'ínu xoko Vúnae, íkitipasikapunu yane ákoyeane ínzuinapa ne kúxoti kixovókuti nzó'e, vo'oku indúkopovone kuteâti itínoe ákoti itukapu jûdeu. Ako váhere ítikeinonu yanekôyoke tukú koeti kó'oyene. ¹³ Yéxoanoe itúkeovo vo'oku ngá'arinyea yanekôyo ongínoke xepákuke inâ ngoyuhó'inopea ne inámati ihíkauvoti koyúhoti koeku Kristu. ¹⁴ Upánini itúkovo tiú'itinopinoe neko arínem, itea ako yókoemoke'enu, epó'oxo ákomaka pivánu vo'ókuke. Itea ivévakonu kutí'iyea undi ánju, enepone ovoxe Itukó'oviti ukeâti vanúke, áko'o kutí'iyea undi koati Vúnae Kristu Jesus. ¹⁵ Ná'ikopo ne hâna'iti elókeko yokóvo, enepone yeópone yanekôyo? Koâti inzayú'ikoti unako iséneunonu yanekôyoke nga'aríne. Mani usokó kéyeyi meréki ne yûke peréxinoa eneponi omotóva. ¹⁶ Kene kó'oyene, koímaiti mbúiveokono vo'oku ngoyúhoínopi kaná'uti koekúti, kuteâti ovópiku ikéneke Vúnae.

¹⁷Enepohikoneko xâne ihíkaxoponopiti ingénepoke, kutí koe kaha'aînopiti unako kêku iyúni'l'ikinopikenoe, itea pohúneti kahá'ati tetúkea ke'ínikoneyinu, motovâti itúkeovo énomone hekóponoe. ¹⁸Haina ngoéti itúkeovo váhere viyúni'ikeokono. Únati nê'e, itea konókoti itúkeovo ponóvotike isoneûti, koane hainámaka pohúneti ambê xepákuke. ¹⁹Itínoe íhae Ngalásea kutí ngíxone nje'eaxapa, kuteâti koeku sêno koítoponeovo kotíveti enepo ipuhíko xe'léxa, énomopoikinemaka koéponeye eómbone ve'ókukenoe, ngaha'áti íiyuse kóyeyeaa ne kixóvoku Kristu ya xikóyokenoe. ²⁰Ehá'ani ámbeyea xepákuke kó'oyene motovâti enzá'ikea ngixoku enégeopinoe, vo'oku yara koeku kó'oyene, ako énja ne mani yunzó'inopinoe.

Kixó'ekone éxetina pi'âti sêno, Ága yoko Sâra

²¹Yakámokenonu, itínoe kahá'ati óvoheixeaa opékuke xunako Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse. Ákoikopo yéxa koêku ne yutoxóvotiya? ²²Énomone ne yutoéti koyúhoti pí'ayea xe'léxa neko Âbraum, xe'léxa xoko Ága, enepone ákau yêno, koane xoko Sâra, koati yêno. ²³Enepone ápeyea xe'léxa xoko ákau yêno, koati kuteâti koeku ápeyea uhá koeti po'ínuhiko kalivôno yara kúveu mêm. Itea enepone xe'lexa Âbraum xoko koati yêno, ápeinoke vo'oku êno xoénae tumúneke ápeyea, koyúhoane Itukó'oviti ápeyeamo. ²⁴Ápe koati kixó'ekinovike ra kixovókuti. Enepone pí'âti sêno, hane kixó'eko pí'âti kixovókuti itukeino xâne ne Itukó'oviti. Enepone pöhuti sêno yane pí'âti, mópoina Sinâi kixó'eko, yutóxovoku ne Ponóvoti Kixovókuti, enepone kutí kixoti xâne akaúti koeku óvoheixeaa opékuke xunáko. Énomone kixó'eko ne Ága. ²⁵Koati kixó'êkoti mópoina Sinâi ya Ârabea neko sêno. Hanemaka kixó'eko pítivokona Njeruzálem

kó'oyene, koánemaka ne xanéhiko ovâti. Koatíhiko kutí koeti kaúti koeku óvoheixeia opékuke xunáko ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse. ²⁶Itea enepone iháxonetimaka Njeruzálem, pítivokona Itukó'oviti ovoti vanúkeke, ako akútea koeku kaúti. Énomone ne kutí kíxone uti vêno, uti iteóvati xunáko ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse. ²⁷Yoko énomone kuteâtimaka koêku ne yutoéti ya emó'uke Itukó'oviti vo'ókuke, enepone koêtí:

“Aéloke yokóvo, iti ákoti xe'éxa, iti ákotimaka koxé'exayeaku. Kéhanaka yemó'u elókeyea yokóvo, iti ákoti eópeaku ohone kalivôno. Vo'oku itínemo xu'inâ xe'éxaxapa, iti sêno sikohí kixonéti, yane sêno ko'ímati” kôe.

Izâiy 54.1

²⁸Itínoe mbo'ínu xoko Vínae, koati itínoe xe'éxaxapa Itukó'oviti vo'ókuke neko koati yuhôti ákoti aukápapu ikéne, yuhô Itukó'oviti itúkeamo, kuteâti koeku xoko Izáki mekûke. ²⁹Yoko kuteâti koeku itúkeovo xé'a ákau yeno Âbraum ikoítopona kotíveti ne po'l xé'a Âbraum nóvo, enepone ápeinoke vol'ókuke xunáko ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, koá'ikonomaka kó'oyene ne xâne ikó'inamaepo Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti itúkeovo ikoítoponone kotíveti ne xâne kutí koeti akaúti opékuke xunáko ne kúxoti kixovókuti hó'e. ³⁰Ná'ikopo kó'eye yuhó'inovi ne emo'u Itukó'oviti vo'ókuke? Hara kôe: “Konókoti kópuhikopeokono ne akaúti koánemaka xe'éxa, vo'oku ako námoepo ne xe'exa akaúti xoko há'a. Haina kuteâti kixóvoku ne po'l xe'exa ákoti itukapu akaúti, enepone apéti námoepo xoko há'a” kôe. ³¹Neíxoaneikopo itínoe mbo'ínu xoko Vínae, haina uti kutí koeti xe'exa akaúti, itea uti xe'exa ákoti itukapu akaúti, koeku víteova xunáko ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse.

Poé'aku ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse yane ítukeinovi Kristu

5 ¹Koítinovovike Kristu motovâti víteova vóvoheixeia opékuke xunáko ne kúxoti kixovókuti hó'e xâne mekûke. Kéxuna'ixapuikopo ikéneke Kristu. Hako yaukópovo yóvoheixi opékuke xunako kixovókuti kutí kixópitinoe akaúti.

²Ivévaka ra yûnzo, undi Poûlu: Enepo itikâ ne ahá'inopi xâne koyúhoti kónokea sirkunsidá ké'iyi motovâti koíteovopi Itukó'oviti, yane ákonemo itópoinepike ne ítukeinovi Kristu kuruhûke. ³Aúngopamaka ngó'yea: Uhá koeti xâne xepákuke itükoti yuhó'inoa po'ínuhiko xâne koyúhoti kónokea sirkunsidá kó'yea, konokoâtimaka itúkea ne uhá koeti po'ínuhiko yutoéti ya Ponóvoti Kixovókuti yútoeke Muîse. ⁴Itínoe oposíkoti ponópeovo nonékuke Itukó'oviti koeku itíki ne yutoéti ya Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse, koati yahikúxopivoati ne Kristu koánemaka ne hâna'iti seánakovi Itukó'oviti ya xoko Kristu. ⁵Kene ûti, hara itukóvo hâna'iti kúxoixone ûti vêxone koúsokeovomo, énomone ne ponópeovo ûti nonékuke Itukó'oviti vo'ókuke ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xoko ûti, koeku kúveovo uti Jesus. ⁶Yusíkoti sirkunsidá kó'yea xâne, áko'o ákoyea sirkunsidá ákoe, ako yuvâti. Ako itópoinepike nê'e ya ikéneke Kristu Jesus. Itea hara konokóvoxo, kúveovo uti Vínae. Yoko enepone kaná'uti kúveova ûti, iyúseo ya ákoyea omótovokoko vokóvo.

⁷Nóvo, koati únati héki Jesus, kutí'ikopo itopópi ákoinoke opónovo héki ne kaná'uti kixovókuti hó'e ûti? ⁸Enepone ípokeovo iséneunoe, haina ukeâti xoko Itukó'oviti, enepone ihaxíkopiti héki Kristu. ⁹Puyákapanapa yokóvo ra kixonéti koêti: “Enepone kalihú koeti kohiyákopeti, heú kíoxa kohiyakea ne xánena” kôe. ¹⁰Itea ya ikéneke Vúnae, koati nguvovópitinoe kutí'iyeamo inzóneu ne iséneu yara koekútihiko. Itea enepone kopoé'akexoti iséneu, áromo íteapa ne ipíhoponeokonomo, yusíkoti itúkeovo payásoti áko'o ákoyea apáyaso.

¹¹Kene ûndi, itínoe mbo'ínu xoko Vúnae, eneponi akaná'u ngoyúhoyea xapa xâne kónokea sirkunsidá kó'iyeahiko, maní'ikopo apêti xâne ikoítopenonuti kotíveti vo'ókuke? Eneponi akoéneye yûnzo mberekáxo Jesus yoko ivókinovovi ya kuruhúke, áconi poe'aînonuti isóneu.

¹²Enepohikone koesáyu'ixopitinoe, koyúhoti kónokea sirkunsidá kó'iyea xâne motovâti ponópeovo nonéuke Itukó'oviti, ehá'ani itúkeovo énomoponehiko koesáyu'ixopovo.

¹³Kene itínoe mbo'ínu, iháxikinopike Itukó'oviti héki, kaha'aînopiti ítivoa ne yóvoheixi opékuke xunako kúxoti kixovókuti hé'e. Itea enepone ítivoa, hako pe'okôa itúkeovo énomone kutí'inoke motovâti itíki koékuti vâhere úhepune miûyo yâha itíki, vo'oku ápeyea oxene sasá'ipea ûti ya hána'iti seánakovi Itukó'oviti. Ya koêkuni ké'iye, konókoti yíxivo hivó'oxikoko vo'oku ákoyea omótovokoko yokóvo. ¹⁴Vo'oku enepone pôhuti páhoenokono ûti vitúkea kousókoati uhá koêti neko po'ínuhiko páhoenovi yútoe Muîse, harâ'a: “Hako motovâ yokóvo ne po'ínuhiko xâne. Kuteâti kixépovoku ákoyea kemáxatikapapu, énomonemaka íxeaneyne ne po'ínuhiko xâne” kôe. ¹⁵Itea enepo yakuteânoe kixovóku hó'openohiko ixómoti aruxúkoko, koane ixómoti okopókoko, neíxapu mará'inamo yuké'expakaka.

Kúxoti kixoku itúkeovo xâne koane inámapoti koépoku xoko Kristu

¹⁶Hara ngixópinoe: Konókoti itúkeovo Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti exô kêku. Yane ákonemo itúkapu kúxoti kixévoku, enepone vâhere yâha kíxivoa, pahukô xikóyokenoe. ¹⁷Vo'oku koati pô'iti ne ahá'inovi Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti yane kúxoti vâha kíxeova ûti enepo avô'o vainámapo. Koati okopókokoti ne pi'âti. Énomone tiú'ino itíki ne únatinoe koekúti mani yâha itíki. ¹⁸Itea itukovo Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti exô kêku, yane ákone itúkapu opékuke xunako Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse yóvoheixonoe.

¹⁹Yoko koati iyúseoti koêku ne kúxoti kixovóku xâne, enepone vâhere âha kíxeova. Énomone ne ákoyea sayá'ikapeapa ne úhepune mûyo vo'oku ixómoyea kaha'a sêno, koánemaka ikópiti'ikeovo itúkoti po'i vâhere koekúti kuteâti ákoyea asásâ'i, yoko ákoyea sayá'ikapa isóneu koeku ixómoyea itúkovo énomone yóvoheixo isóneu. ²⁰Ina apémaka ne kúveovo sânduhiko, koane hokéxeokoko, púveokoko, koane okópeokoko. Ina keno'ókomaka ne ákoyea aúhepe isóneu xâne vo'oku ákoyea itápanea unako koêku ne

po'ínuhiko xâne, koane itúkeovo ipúhokovoti, yoko kahá'ayeа kapáyasokeovo itúkeovo poéhayane unatî koéku, koánemaka yumópeokoko, yoko haxákeovokoko. ²¹Ina apémaka ne ixómoyea poé'ainoa isóneu ne po'ínuhiko xâne vo'oku fýokeovo itukevo, yóko'omaka ne kohíhiyea, koane yetorehí kó'iyea xapa ayuítí, yoko po'ínuhiko koekúti kuteâti. Vo'ókuke ra koekúti, hara ngixópinoe kó'oyene, kuteátimaka yunzó'inopi yanekôyo: Enepone xâne koetíneye kixoku itúkeovo, ákomo yanapa natíxokuke Itukó'oviti vanúkeke.

²²Itea hara koe pôreu ne ovo'ó kó'iyeovi Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti: ákoyea omótovokoko vokóvo, yoko elókeyea vokóvo koane kasál'yea vomíxone ákoti vakapákaka, yoko vitúkeovo xâne ákoti ímauvu. Ina apémaka ne vitúkeovo seánati yoko itípakovoti koane koxuná'ixovoti ákoti aukápapu ikéne. ²³Ina keno'ókomaka vitúkeovo xâne itúpa'ikoti yoko véxeamaka sayá'ikopeovo ûti. Koeku kó'iyeaneyeye kixoku vitúkeovo, ako apásika ápeyea yutoéti kuteâti yútoe Muíse, enepone Ponóvoti Kixovókuti, ipíkoviti vitúkea koekúti kuteâti. ²⁴Enepone xâne kutípoti Kristu Jesus, kuríkopane ne kúxoti kixoku itúkeovo, enepone ixómoyea kaha'a itúkea vâhere úhepune mûyo vo'oku kahá'ayeа sêno, yoko po'ínuhiko koekúti kuteâti. Kutí koe ixupáxoati kuruhúike motovâti uké'epea xokóyoke, kuteâti koeku enepo ivokóvo ne xâne kuruhúxokonoti. ²⁵Koeku vitúkeovo xâne óvoku Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, konókoti itúkeovo énomonemaka exô koeku ûti ya uhá koeti vitúkovo. ²⁶Hako vitukovo xâne ihayú'ikopovoti. Hákomaka vimaíko po'ínuhiko xâne. Koane hákomaka poe'aíno visóneu koékuti xâne vo'oku víyokeova itukevo.

Konókoti huvó'oxeokoko ûti koúkoponeovo ûti ikéneke Vúnae

6 ¹Itínoe mbo'ínu xoko Vúnae, enepo áva po'inu ûti íkoroe vâhere kixovókuti, yéxaka kónokea ponópeovo koane aúkopeovo únati, itínoe koxuná'ixovoti ikéneke Kristu. Itea itupa'ii íxeá ákoti kepayásakinapa, koane yokóhiyanavo vo'oku mani motovâti itúkeovo ûti ikorókovomaka vâhereke enepomo hixepákana. ²Hivá'axakaka yane tiú'iti koekúti simópitinoe. Yane keusókoatinemo ne Ponóvoti Kixovókuti páhoenovi Kristu vitúkea. ³Vo'oku enepone xâne xepákukenoe ikútixapovoti koati teyonéti itea ako akána'u itúkeova, koati aupú'ikopovoti. ⁴Póhutihiko ûti, konókoti komómopea uti vítuke, noíxoti uti unátiyea, áko'o ákoyea aúnati. Itukápxuo únati, motóva elókeyea vokóvo vo'ókuke, ákoti vokonókoa komómoyea uti anú'ukea unako koeku ituke po'íhiko xâne. ⁵Vo'oku póhutihiko ûti, anéye hó'exeovike Itukó'oviti, enepone kutí koeti íkoinoxeovike, nôkone ûti vitúkea.

⁶ Enepone xâne ihíkaxokonoti emo'u Itukó'oviti, konókoti huvó'oxea ihíkaxoati ya nôkoneke, haxakínoati ne únatinoe koekúti itukevo. ⁷Hako yaupú'ikopovo yarâ'a: Ako itoâti aúpu'ikea ne Itukó'oviti. Itukovo itükoti vâhere ne xâne, vâheremakamo ne námoepo xoko Itukó'oviti. Itukovo únati ne ituke, únatinakamo ne námoepo, kuteátimaka koeku xoko xâne nôti. Enepone ake nonéti nône, énomone exôa kó'iyeovoku ehópo. ⁸Enepone

(Ngálata 6.11)

xâne yuixóvoti itúkea ahápinovo, yoko váhere âha kíxeova, hanemo itukóvo námoepo hunókokuke, évokopeovomo. Itea koeku yuíxeova xâne itúkea ahá'inoa Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, porexoântimo Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ne inámapoti apéyeati ákotinemo hunókoku xoko Itukó'oviti.
 9 Hako vimáxovo vitúkea únati, vo'oku simapúne kaxéna, enepo hákoti imaxovó kixôa ûti, apêntimo únati námoepo ûti. 10 Ya koékuiko ápeyea kaxéna motó'iyeovaku vitúkea únati, yusikóneikopo vitúkinoa únati ne uhá koeti xâne, ínapoxo ne po'inu ûti kutípoti Jesus kuteâti ûti.

Ikopóvati Poúlu ne íhae Ngalásea

11 Yokómomanoe pu'íko ra létara yara yúndoe, vo'oku itúkeovo koati yutoe vô'um râ'a. 12 Koati xâne kahá'atihiko tíhepeyea isóneunoa po'ínuhiko, énomone koyuhó'inopinoe kénoki sirkunsidá ké'iyi. Koáhati puvoti íkoitoponeokonomo kotíveti kuteâti mani kúxone eneponi okoyúhoahiko xapa xâne itúkeovo pohúneti ítukeinovi Jesus ya kuruhúke koitóvo xâne ya pahúnevo.
 13 Vo'oku muhíkova neko xâne sirkunsidá koéti, ako itúka ne po'ínuhiko páhoenoe Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muîse itúkea. Poéhane kahá'ainopinoe sirkunsidá ké'iyi motovâti kahána'ikeokono koeku éxokea po'ínuhiko xâne itíkivo lhikau itikoâti ne ahá'inopi. 14 Kene ûndi, ákomo ápahuina koekúti

ngahána'ikinokonoke ákoti itukapu vo'oku ivókinovovi Vúnae Jesus Kristu ya kuruhúke. Koati vo'oku ivókinovovi, ákoino íyoevom yara kúveu mêmum. Kutí koe uke'etine ne úhe'ene mêmum njokóyoke epó'oxo kutí koémaka angó'oti nonékuke. ¹⁵ Yoko haina sirkunsidá kó'iyea ne xâne, áko'o ákoyea sirkunsidá ákoe itukóvo ne hána'iti koekúti, itea hara konokóvovo, vinámapea xoko Itukó'oviti. ¹⁶ Uhá koeti xâne hokoâti râ'a, itukapu úhepetike isoneûti íhae xoko Itukó'oviti, koane hána'itike seánakoa Vúnae óvoheixo. Itukapu énomonemaka óvoheixo ne uhá koeti xanena Itukó'oviti, enepone koati kaná'uti amósenopono Âbraum.

¹⁷ Ukeâti kó'oyene, koati iyúseoti koêku ra kixovókuti. Ákoneikopo okónokovo po'li yûnzo, vo'oku anéye muyónguke hoénaxovope indúkeovo ovoxe Jesus, enepone ike ókinenu íngoitoponeokono kotfveti vo'oku ngoyúhoyea emó'u.

¹⁸ Itínoe mbo'línu xoko Vúnae, itukapu hána'itike seánakopi Vúnae Jesus Kristu yóvoheixo. Énomone ákoeneye.

Hunókokune.